

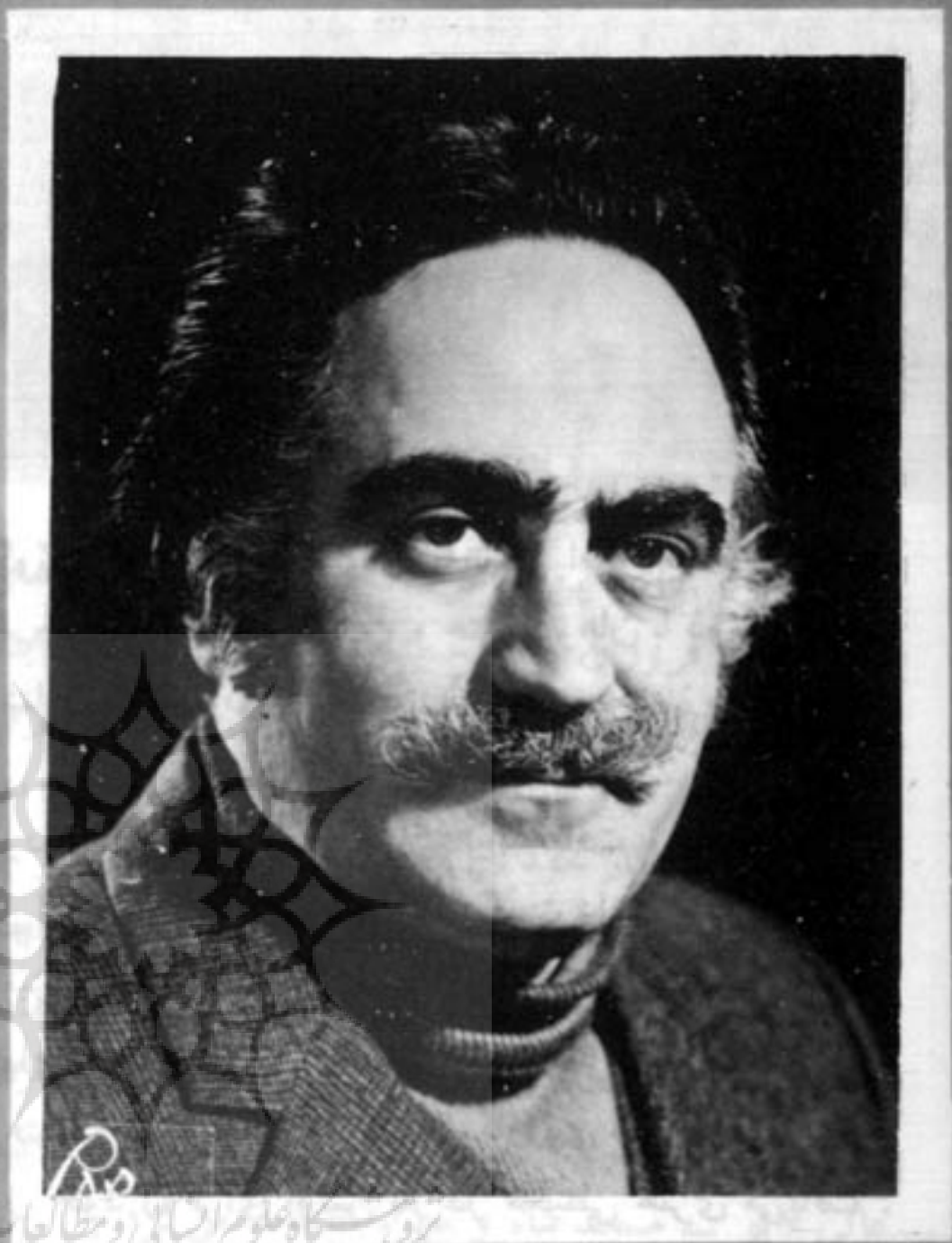
فصل اول در بیان کلیات و تعاریف
کتابخانه ملی و اسناد ملی
در این کتاب به بررسی کلیات و تعاریف کتابخانه ملی و اسناد ملی پرداخته شده است. در ابتدا به تعاریف کلی کتابخانه و اسناد پرداخته شده و سپس به بررسی ویژگی‌های کتابخانه ملی و اسناد ملی پرداخته شده است. در ادامه به بررسی اهمیت کتابخانه ملی و اسناد ملی در نظام آموزشی و فرهنگی کشور پرداخته شده است. در پایان به بررسی چالش‌ها و راهکارهای توسعه کتابخانه ملی و اسناد ملی پرداخته شده است.

آشنایی

پروپوزسگاه علوم انسانی مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

مجموعه درسی زبان

پروژه نگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

مهرمنند و استاد نقشها و رنگها

فریدون تیمانی

محمود فرشچیان

اینک از هنرمندی سخن می‌گوئیم که طبیعت نگاری را با تجسم افکار فلسفی و عرفانی و حماسی سخنوران نامی ایران، در قالب مینیاتور ریخته است، و هنر پژوهان با ذوق از دیدن آثارش به ادراکات و احساسات او آشنا می‌شوند و در همه وقت آن پدیده‌های زیبا را بدیده احترام می‌نگرند.

محمود در سال ۱۳۰۸ شمسی در دیار هنرپرور اصفهان تولد یافت، پدرش حاج غلامرضا فرشچیان نماینده شرکت فرش اصفهان بود و در قالی بافی دست داشت آشنایی با این هنر اصیل در سرنوشت فرزند خانواده نیز حسن اثر بخشید و مسیر آینده‌اش را مشخص ساخت. محمود بعد از تحصیلات مقدماتی ساعتهای فراغت از کار را زیر نظر استاد فقید مرحوم حاج میرزا آقا امامی (اصفهانی) بفرآ گرفتن نقاشی دل بست. گرچه کار وی در کارگاه مزبور جنبه تخصصی نداشت، با این حال چون خود را برای اولین بار در محیطی هنری می‌یافت. احساس رضایت می‌کرد. او در همان سنین با آن احساسی که داشت بیشتر از همه به تنوع کار و ابتکاراتی نو راغب بود و شاید همان حساسیت در نحوه کار موجب شد که به هنرستان هنرهای زیبای اصفهان که مجمعی هنری از هنرمندان با ذوق بود نزدیک گردد و از بوستان اندیشه و تجربه استادان عصر تمتع برگیرد.

با اینکه در آن هنگام فقط (چهارده) بهار از عمرش می‌گذشت در شمار هنرمندان هنرستان مربوط زیر نظر استاد عیسی بهادری که در پرورش ذوق هنرجویان سعی شایسته مبذول میداشت در رشته نقاشی به شیوه مینیاتور یعنی در آن رشته از هنری که با تمام وجودش به آن دل بسته بود مشغول بکار گردید او اینقدر در این کار راغب بود و در این رشته انتخابی عشق می‌ورزید که پدرش نیز متعجب میشد، او حتی شبها نیز بتمرین و ممارست می‌پرداخت، این اشتیاق و تمایل زیاد به نگارگری چنان قلب و روحش را احاطه نموده بود که در اغلب شبها بیدار می‌نشست و در مقابل چراغ بصفحات نقاشی خیره می‌شد، همین دقت و توجه خاص او در آفریدن نقشها در یکی از شبها موجب سوختگی موهایش که در مقابل حرارت چراغ قرار داشت

گردیده بود . اثر این خاطره که می‌توانیم آنرا نمونه‌ای از کشش ذوقی و فعالیت او بدانیم چون شمعی فروزان برای همیشه در قلب و روحش تابناک است . بدیهی است که ذوق ثمره‌ی استعداد و لیاقت ذاتی است . بیشک او آن جهش و نیرو را در خود می‌یافت که دائم در تلاش و کوشش باشد ، او همانطور که آفریننده نقش‌ها بود در همان مسیر نیز از آفرینندگان شعر و ادب پارسی در کار خود الهام می‌گرفت و شدت این تاثیر چنان بود که گاهگاهی نیز شعر می‌سرود غزلیاتی که وی سروده در تذکره‌ی شعرای معاصر اصفهان بچاپ رسیده است او مترادف با کار های صورت سازی و مناظر ، بنقوش تذهیبی نیز علاقه‌مند شد و در این راه بسی جلو رفته است ، او حتی در ایام تعطیلات تابستانی نیز برای تکمیل اطلاعات خود ، از تجارب هنرمندان عموماً و استادش (بهادری) خصوصاً برای مطالعه آثار تاریخی اصفهان مانند کاخ چهل ستون - عالی قاپو - مسجد شاه و غیره استفاده می‌کرد و در زمینه نقش‌ها و طرحهای کاشیکاری شده موشکافانه تحقیق می‌نمود تحقیقات وی در تنوع نقوش اسلیمی آنطور که از بناهای تاریخی اصفهان استخراج کرده است متجاوز از سی نوع نقش می‌باشد . این کار و کوشش در سال ۱۳۲۹ بعد از شش سال فعالیت در هنرستان مزبور به‌ثمر رسید و بدریافت دیپلم عالی نائل آمد ، او در همان سال بلافاصله بعد از فراغت از کار تحصیلی هنرستان بخدمت زیر پرچم احضار گردید ، قلم و بوم تابلو در ضمن اشتغال به خدمت نیز از وی دور نمیشد و وی در محیط نظام نیز توانست چند اثر ارزنده بوجود بیاورد که از آن میان میتوانیم تابلوی (صوفیان رقص کنان ساغر شکرانه زدند) را نام ببریم که مورد توجه شاهنشاه آریامهر قرار گرفت و به‌پیشگاه معظم‌له تقدیم گردید و بدین مناسبت بدریافت نشان هنر نظامی مفتخر شد . اثری دیگر از هنرمند بعنوان یادگار هنوز در باشگاه افسران محفوظ مانده است .

وی بعد از فراغت از دوران نظام لازم دید برای تماشا و مطالعات بیشتر در باره آثار هنرمندان معروف در موزه های بزرگ سایر نقاط دنیا بااروپا سفر کند . این مسافرت دوبار صورت گرفت . سفر اول از سال ۱۳۳۲ دو سال بطول انجامید و سفر دوم در سال ۱۳۳۵ مدت ۵ ماه

پشیمان

پشیمان کا علمی و تاریخی مطالعاتی مرکز
رمال جیل مع علوم اسلامیات

رستم و اژدها . ملهم از شاهنامه فردوسی

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پایگاه اطلاع رسانی علوم انسانی

محمود فرشچیان

طول کشید : حوزه مطالعات وی در این سفرها بیشتر در ممالک ایتالیا - فرانسه - آلمان و اطریش بوده است ، وی در این مدت توانست برای خلق نقشا و کارهای آینده اش از آثار بزرگ استادان هنر تجارب ثمر بخشی بیاندوزد ، او همانطور که به آثار کلاسیک هنرمندان مشهور عالم عشق می ورزید به همان طریق هم به آثار سایر مکاتیب هنری در این رشته توجه نمود او در ضمن این مطالعات تابلوهائی نیز به وجود آورد که مورد توجه خاص هنر خواهان خارجی قرار گرفت . سازمان هنر پرور هنرهای زیبای کشور در آن سالها در طلب استادان و هنرمندان اصیل و بزرگداشت آنان بود و محمود نیز در شمار سایر هنرمندان معاصر کشور مجذوب این سازمان گردید و در سال ۱۳۳۸ در هنرستانهای وابسته به آن به تعلیم هنرجویان باذوق اشتغال ورزید .

ارسال آثار این هنرمند ضمن آثار سایر هنرمندان معاصر کشور به نمایشگاه جهانی سال ۱۹۵۸ بروکسل گام دیگری برای حصول به پیروزی در این راه محسوب میشد و باینکه اکثر آثار ارزنده وی در چند سال اخیر بوجود آمده بود مع الوصف همان آثار اولیه هنرمند در نمایشگاه مزبور بر بودن مدال افتخار و دیپلم نائل آمده است . دیدار شخصیتهای مهم جهانی از کشور ما و آشنایی بکار این هنرمند ، روزنه جدیدی را از هنر ملی معاصر ایران به آن سرزمینها گشود ، از جمله سفر ملکه انگلستان (الیزابت دوم) بایران و دیدار خاندان سلطنتی هلند از کشور ما از ارکان اصلی این شناسائی محسوب می شود و نتایجی که از آن عاید گردید ، توجه خاص علیاحضرت ملکه ژولیاننا ، بآثار این هنرمند بوده است که يك نمونه از آن از طرف شاهنشاه به معظم لها داده شد هنگام تشریف فرمایی شاهنشاه آریامهر و علیاحضرت شهبانو برای افتتاح سالن نمایش ، در ساختمان وزارت فرهنگ و هنر در نخستین شب اجرای نمایش اپرای ارفه واریدیس ۱۹ قلم از آثار این هنرمند در معرض تماشا قرار گرفت و بدینوسیله موجب دقت و توجه خاص ذات اقدس ملوکانه و علیاحضرت شهبانو گردید بطوریکه در پایان مراسم دیدار ، امر و مقرر فرمودند که تمام آثار هنرمند در تالار فرهنگ در معرض تماشای عموم قرار گیرد . آثار این هنرمند ارزنده از دوره شروع کار تاکنون از ۴۰۰ متجاوز است

ولی وی اکنون کمتر از یکصد تابلو کوچک و بزرگ در گنجینه خانوادگی خود محفوظ دارد که از آن میان به تابلو هایی که در زیر نام می بریم بیش از همه ارج می نهد :

۱ - چون پیر شدی حافظ از میکنه بیرون آی .

۲ - حضرت ابراهیم در آتش

۳ - حضرت موسی و ازدها

۴ - نفس آرزو کند که تو لب بر لبش نهی

۵ - دوش دیدم که ملائک در میخانه زدند .

۶ - دوش وقت سحر از غصه نجاتم دادند .

او همچنین طرحهایی برای تابلو های چوبی بشیوه خاص ابتکار نموده است که سیار

جالب و دیدنی است .

او برای اشاعه بیشتر نقاشی اصیل ایرانی در خارج از کشور در تابستان سال گذشته به امریکا سفر نمود دو نمایشگاه در واشنگتن از کار های وی ترتیب یافت که مورد تحسین و توجه هنر شناسان و محافل بزرگ هنری آمریکا قرار گرفت ، بار اول در سفارت شاهنشاهی ایران در واشنگتن و بار دوم بتاريخ ۲۵ شهریور ماه در تالار انجمن خاور میانه برگزار شد و بمدت ۱۰ روز ادامه داشت . بنا بدعوت دانشکده هنر های زیبای واشنگتن در سخنرانی مبسوطی در محوطه نمایشگاه ، مقام و ارزش مینیاتور و شیوه خاص آنرا بیان داشت و برای شناسائی بیشتر علاقمندان طرح و نقش هائی نیز ارائه داد . این نمایشگاه اینقدر مورد توجه قرار گرفت که گزارش جناب آقای امیر اصلان افشار سفیر شاهنشاه آریامهر «نمایشگاه آثار محمود فرشچیان بمدت ۱۰ روز در تالار انجمن خاور میانه در واشنگتن برگزار شد و بعقیده هنر شناسان آمریکائی کار های ایشان در سطحی بالاتر از آثار سالوادور دالی قرار دارد ... » خود نشانه موفقیت عظیمی است در این راه .

مهارت و چمره دستی فرشچیان را باید در آثارش که دارای تحرك - استحکام - و مفاهیم عمیق فلسفی و حماسی با امپرسیون قوی است جستجو کرد . وی معتقد است که نقاش باید ابتدا اصول شیوه ای را که مورد نظرش هست همیشه در خاطر داشته باشد و با حفظ

محمود فرشیچیان

و صیانت همان اصول و مبانی که بمحك زمان آزموده شده است قادر باشد آن انگیزه های درونی خود را با نوسازی ها و ابتکاراتی تازه در اثر آشکار سازد و به هنرجویان جوان نیز توصیه می نماید که هیچوقت از نتایج کار و کوشش خود بتمام و کمال راضی و خرسند نباشند و چنانچه احیانا غرور را جانشین آن احساس بنمایند آنوقت است که از مسیر خود منحرف شده و راه تکامل نخواهند پیمود.

اکنون می پردازیم به توصیف چند نمونه از آثار هنرمند که در موزه هنر های ملی محفوظ است.

۱ - تابلوی: « آنانکه محیط فضل و آداب شدند در کشف کمال شمع اصحاب شدند

ره زین شب تاریک نبردند برون گفتند فسانه ای و در خواب شدند »

در میان صحنه شمعی روی تعدادی کتاب می سوزد، در این اثر فقط شمع و شمعدان رنگی است، بقیه با خطوط سفید در زمینه سیاه نقش شده است این سایه های مبهم که با قلم سحرآمیز فرشیچیان در پرتو روشنائی شمع محسوس گشته نمایشگر علم و دانش بشری است که در مقابل فروزندی شمع و روشنائی بسوی کمال می رود. این سایه ها یا دستخوش سرگستگی و حیرانی هستند و یا در بحران مطالعه و اکتشاف و هرچقدر از نور شمع دورتر باشند، بفنا و نیستی نزدیک ترند.

۲ - تابلوی بزرگ « جنک رستم و اژدها » نمودار دیگری از کار های ارزنده هنرمند است

پهلوان ایران زمین در این صحنه با همان هیئتی که از شاهنامه در خوان سوم مستفاد شده نمایانده شده است آن تجانس رنگها و بطور کلی کمپوزسیون جالبی که بوسیله هنرمند ارائه شده بقدری جالب و جاندار است که هر بیننده ای را به تحسین وامیدارد.

۳ - تابلوی: « یارب بسو کشان مستم بخشای بر مغیجگان می پرستم بخشای

بر این منگر که باده در دست منست بر آنکه دهد باده بدستم بخشای »

در وسط صحنه ساقی را نشان میدهد که بشاعر شراب میدهد، قیافه شاعر با آن احساس

و صورت ساقی با آن ملاحظت و زیبائیش بعالیترین نقش تجسم یافته است در بالای صحنه آن سبوكشان پیر و مغبچگان که در شعر عیان شده نمودار است . همانطور که در شرح زندگی این هنرمند نگاشته شد وی علاوه بر اینکه از شعرای بزرگ و سخنوران نامی پارسی در کار خود الهام می گرفت گهگاه نیز شعر می سرود و اشعار وی اگر از نظر احساس و تجسم عواطف بپایه نقش هایش نرسد از آنها کمتر نمیتواند بود و از بعضی جهات همین هماهنگی بین شعر و نقش در آثارش بسی در خور تحسین است .

